

Lector: Nicoleta Arsenie
Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu
Coperta: Florin Afoarei

Editura EUROPRESS GROUP
O.P. 22, C.P. 113, București, 014780
Tel./Fax.: 021-2125692; Tel.: 021-3106618

Comenzi carte prin poștă:
Tel.: 021-2125692

E-mail: office@europressgroup.ro
www.europressgroup.ro

Originally published as „Peter Holtz”

Copyright © 2017 S. Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am Main

© of the translation: S. Fischer Foundation by order of TRADUKI

© EuroPress Group, pentru prezenta versiune

traduki ^T

Această carte a apărut cu sprijinul oferit de TRADUKI, o rețea pentru promovarea literaturii din care fac parte Ministerul Federal pentru Europa, Integrare și Afaceri Externe al Republicii

Austria, Ministerul Afacerilor Externe din Republica Federală Germania, Fundația Culturală Elvețiană Pro Helvetia, KulturKontakt Austria (din însărcinarea Cancelariei Federale a Republicii Austria), Goethe-Institut, Agenția Slovenă de Carte JAK, Ministerul Culturii din Republica Croația, Resortul pentru Cultură al guvernului Principatului Liechtenstein, Fundația Culturală Liechtenstein, Ministerul Culturii din Republica Albania, Ministerul Culturii și Informației din Republica Serbia, Ministerul Culturii din România, Ministerul Culturii din Muntenegru, Ministerul Culturii din Republica Macedonia, Târgul de Carte de la Leipzig și Fundația S. Fischer.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SCHULZE, INGO

Peter Holtz : viața lui fericită povestită de el însuși / Ingo Schulze ;
în românește de Victor Scoradeț. - București : EuroPress Group, 2020
ISBN 978-606-668-232-9

I. Scoradeț, Victor (trad.)

821.112.2

INGO SCHULZE

PETER HOLTZ

VIAȚA LUI FERICITĂ POVESTITĂ DE EL ÎNSUȘI

În românește de
Victor Scoradeț

București, 2020

CAPITOLUL ÎNTÂI

*În care Peter, fără un pfenig în buzunar, mănâncă la un restaurant și explică de ce crede el că este corect să o facă.
Considerații despre valoarea banilor în socialism.*

În această zi de sâmbătă a lunii iulie 1974, cu opt zile înainte de cea de-a douăsprezecea zi de naștere a mea, încă nu știu nimic despre fericirea care mă așteaptă. Stau pe terasa unui local turistic în apropiere de Waldau și aștept să apară cineva care s-o convingă pe chelneriță de corectitudinea argumentelor mele, sau să acopere nota mea de plată în valoare de patru mărci și cincizeci de pfenigi. I-am explicat deja în mai multe rânduri că nu dispun de niciun ban, nici în buzunarele de la pantaloni, nici acolo unde locuiesc eu, în Căminul de copii Käthe Kollwitz din Gradow pe Elba.

– Dar toată lumea știe că banii nu au importanță!, spun eu și adaug imediat: Câtă vreme sunt copil, societatea noastră trebuie să aibă grijă de mine, indiferent dacă mă aflu în căminul de copii sau într-o călătorie la Marea Baltică.

În repetate rânduri îi spun chelneriței că sunt dispus să muncesc pentru porția de pulpă de porc cu cartofi, pentru varza murată și muștarul, precum și pentru paharul de limonadă pe care le-am consumat, nu trebuie decât să-mi atribuie o sarcină. Totuși, nu aș vrea nici-decum s-o fac să aibă necazuri pentru că pune copii la

muncă. Pe de altă parte, mult mai simplu ar fi să nu-mi ia în calcul consumația.

– Ce rost are, o întreb eu, ca societatea noastră să-mi înmâneze banii mai întâi mie, dacă, peste un timp mai scurt sau mai lung, banii aceștia vor ajunge oricum din nou la ea?

– Unde ajung banii ăștia?, strigă chelnerița, a cărei voce atinge, cu fiecare cuvânt, note din ce în ce mai înalte.

– La societate, răspund eu.

– N-ai toate țiglele pe casă! Chelnerița se lovește de mai multe ori cu arătătorul la tâmplă. Nu ești în toate mințile!

Își ia în mână coada groasă și neagră care odihnește pe decolteul ei și și-o aruncă înapoi peste umăr. În timp ce se-ndepărtează, coada i se balansează între un omoplat și celălalt și se potolește abia atunci când ea se pregătește să urce cele trei trepte care duc la ușa de intrare-n local.

Ca de fiecare dată când mă aflu într-o situație delicată, încerc să-mi păstrez calmul și să-mi reprim dezamăgirea provocată de faptul că, în zilele noastre, chiar și adulții pot fi atât de lipsiți de-nțelegere. Ce-ar face Paul Löschau acum? Mă uit la cer. Contemplarea norilor, a spus el, ar fi cea mai bună modalitate de recreere, atunci când simți că nu mai ai putere să studiezi. Întotdeauna am descoperit câte ceva în formele norilor. Arici imenși, raci, iepuri și urși treceau pe deasupra noastră și se îndepărtau. Dar au existat și zile în care i-am văzut pe luptătorii din avangarda cauzei noastre, pe Ernst Thälmann sau pe Rosa Luxemburg, o dată chiar și pe Lenin, cu bărbia împinsă înainte!

Astăzi, însă, nici un nor nu vrea să se transforme. S-o iau pur și simplu la fugă? Dar, în felul acesta, situez

propriile mele interese mai presus de acelea ale societății. Până la urmă, chelnerița o să ajungă să-și interpreteze propriul ei egoism drept vigilență!

Între timp, afluența clienților este atât de mare, încât s-a format o mulțime de oameni care așteaptă și care sunt alungați de către un chelner care stă la ușa de intrare și aranjați într-un rând.

– Rândul începe în spate!, strigă un bărbat. Cât pe aci să mă-mpiedic, atât de brutal mă apucă el de cot și mă trage înapoi.

– În spate de tot!, completează femeia de lângă el.

– Trebuie să vorbesc cu chelnerița mea, spun eu. Am mâncat și am băut deja, dar chelnerița insistă să plătesc...

Mă uit când la unul, când la altul, dar nimeni nu-mi întoarce privirea. Când, până la urmă, încep să vorbesc despre cât de lipsită de sens este folosirea banilor în socialism, femeia mă privește strângând din ochi și arată cu degetul mare peste umăr.

– În spate de tot, repetă ea.

Deoarece chelnerița nu-și face apariția, nu știu ce altceva să fac decât să mă postez în fața chelnerului.

– Băi, tu nu te uiți pe unde mergi?!

Tipul mă-mpinge la o parte și se grăbește mai departe în pantofii lui de lac.

– În felul ăsta n-o să-ți faci niciodată un loc aici, spune încet un bărbat mai în vârstă ai cărui pantaloni de culoare bej sunt susținuți la nivelul buricului de o curea albă, subțire.

– Nu locul mă interesează pe mine..., spun eu, dar mă întorc din nou cu spatele la el pentru că ospătarul se-ntoarce cu tava goală sub braț. Fugind pe lângă el, îmi reinnoiesc rugămintea.

— Băiatul are o problemă!, spune bărbatul prietenos cu pantalonii bej peste burtă și iese din rând. E de data dumneavoastră să i-o rezolvați!

Când ospătarul se-ntoarce, îmi trănțește-n brațe o carte și scoate un pix.

— Scrie aici cât de mult ți-ar plăcea să revii, dar să fie cât mai personal, capito?

În loc să se uite la mine, el îl privește pe bărbatul cel amabil, care s-a-ntors în rândul celor care așteaptă.

— Acum trebuie să dai dovadă de același curaj și să scrii!, spune bărbatul cel amabil.

Fac legătura între literele imprimare cu auriu pe coperta dintr-un material care seamănă cu pielea, și constat că ele alcătuiesc cuvintele „Carte de oaspeți”. Deoarece nu e niciun scaun liber, mă așez pe balustrada cu dungi albe și roșii dinspre stradă, cu sacul meu de camping la picioare. Cu multă grijă, deschid cartea de oaspeți. Primele pagini au fost smulse, celelalte arată ca și când cineva ar fi mușcat din ele. De aceea, cartea de oaspeți începe cu niște fotografii cu nuntași, două dintre ele chiar color. Urmează o însemnare. Textul nu este lung și eu încerc să alcătuiesc silabe și pe urmă să le unesc între ele. Slăbiciunea mea la citit și la scris e considerabilă, lucrul acesta este menționat acum și-n evaluarea mea, notele sunt în special pentru exprimarea mea orală. Nu orice frază vrea să mi se reveleze din prima. Când o iau din nou de la capăt, îmi dau seama treptat că ceea ce-i scris acolo se referă la toaleta pentru doamne, ceea ce mă ajută să-nțeleg mai ușor despre ce e vorba. Cică niciun vecu n-ar fi fost utilizabil! Relatarea situației concrete o citesc cu o indignare din ce în ce mai mare. Concluzia sună așa: Nici măcar „treaba mică” nu ar fi îndrăznit să și-o rezolve acolo. Semnatara Dagmar Frauental solicită o luare de poziție din partea colectivului societății comerciale a

restaurantului. Dedesubt e notată o adresă. Pe mine mă impresionează concretețea și bogăția de detalii a însemnării ei. Așa mi-ar plăcea și mie să-mi pot exprima gândurile. Însă, deoarece am exersat cu consecvență scrierea lozincilor de 1 mai, acum am ocazia să aplic lucrul acesta într-un context autonom: „Trăiască satisfacerea nevoilor indispensabile!” Pulpa de porc și limonada de casă, de asta sunt convins, au constituit alegerea potrivită. „Jos cu egoismul individualist, jos cu proprietatea privată!”, sună cea de-a doua însemnare a mea. Colectivul restaurantului va raporta solicitările mele la situația concretă, va discuta despre asta, va înceta să mai aibă o atitudine greșită și se va îndrepta.

Tocmai sunt pe punctul de a-mi scrie adresa, când cineva se oprește în fața mea. O chelneriță tânără îmi întinde un pahar plin ochi.

— Limonadă naturală, spune ea. Din partea casei!

Eu vreau s-o întreb de semnificația expresiei pe care a folosit-o, dar, deoarece ea este atât de atentă să-mi țină cartea de oaspeți în timp ce eu întind mâna după pahar, îmi beau limonada naturală dintr-o singură-nghițitură.

— Nu te grăbi, spune ea, și nu scrie de rău despre noi.

— Cu toții trebuie să-nvățăm, spun eu și-i întind înapoi paharul gol. Nu trebuie să încetăm niciodată să învățăm.

Ea se uită-n pământ. Se gândește la cele spuse, în loc să se grăbească să răspundă. Eu îi întind mâna și-n clipa aceea scap pixul pe jos. Ea se apleacă imediat.

— Mulțumesc!, spun eu, apuc mâna ei dreaptă și o strâng cu putere.

Pe urmă, termin de completat adresa Casei de copii Käthe Kollwitz și semnez cu prenume și nume de familie. Bag de seamă că am uitat formula de salut, dar e prea târziu. Între adresă și semnătură înghesui „Cu

„înaltă considerație socialistă” și-nchid cartea de oaspeți, bucuros că am dus la bun sfârșit întreaga poveste. Repede trec pe lângă coada celor care așteaptă. Toți sunt încremeniți în același loc ca și mai înainte. Doar pe prietenul meu cu pantaloni bej nu-l mai găsesc. Ce-i drept, nu pot afirma că am dat vreo lecție cuiva, dar în orice caz mi-am folosit timpul mai bine decât ei. Și probabil că ceva asemănător le trece și lor prin cap, având în vedere furtuna care se-apropie.

CAPITOLUL AL DOILEA

În care Peter ajunge la un bungalow și întâlnește animale sălbatice. Descurajare și-ncredere. Cum ajunge el să impuște un cuplu.

Dau din braț ca să opresc una dintre mașinile care vin dinspre mare ieșind din norii de praf ai drumului din pădure și virează ca să intre pe șosea. Când mă ating primii stropi de ploaie, renunț și fug mai departe-n pădure, până când mă opresc în fața unui bungalow. Deoarece, cât vezi cu ochii, nu se zărește nimeni, sar gardul și ajung sub copertină exact când începe să toarne. În fața degetelor mele de la picioare, stropii sar în sus ca niște fântâni arteziene.

Rezemat de obloanele închise ale ferestrelor, îmi aduc aminte de cuvintele lui Paul Löschau. „Atunci când îți cunoști obiectivul”, obișnuia el să spună, „concentrează-te asupra pasului următor pe care-l ai de făcut.” Concluzia la care ajung eu e că pasul următor pe care-l am de făcut nu poate consta decât în găsirea unui loc uscat în care să înnoptez. Paul Löschau mi-a povestit

odată despre niște deținuți care ar fi supraviețuit numai și numai datorită capacității lor de a dormi în picioare. Dar cum ajungi să deprinzi această capacitate? Cu siguranță, nicidecum atât de repede pe cât aş avea eu acum nevoie s-o deprind.

Îmi atârn sacul de camping de clanța ușii de la intrare și beau cu-nghițituri mici ceaiul rece din termosul meu – când văd cum sacul meu de camping cade pe jos și clanța ușii sare din nou în sus. Ușa se deschide de un lat de palmă, ca și când ar fi fost trasă de o mână fantomatică.

Nu îndrăznesc să m-aplec să-mi ridic sacul de camping.

Dar nu apare nimeni. Nu se aude decât ploaia. Cu mare grijă, înșurubez la loc capacul termosului meu.

Când, în sfârșit, mi-am recuperat de pe jos sacul de camping, bat la ușă, strig de mai multe ori: „Alo?” și până la urmă cercetez cu privirea ce anume se află dincolo de prag. Din întuneric își fac apariția niște coarne, niște coarne mici cu care sunt acoperiți pereții. Pătrund înăuntru. Vulpe, iepure, jder – toți se uită la mine în jos cu ochi sclipitori dintr-un dulap suspendat. Lângă mine se mișcă ceva. Dar, chiar mai înainte ca spaima să apuce să-mi coboare-n picioare, recunosc o oglindă și-n ea, pe mine. Respir ușurat – în momentul următor, însă, observ că se-ntâmplă ceva, cu toate că eu stau nemișcat. Ceva mârâie. Un câine negru, mare cât un vițel, cu câteva fire de blană ude deasupra ochilor. În aceeași clipă ridic amândouă brațele, ca semn că mă predau. Și el rămâne nemișcat. Pe coarnele de lângă ușă este aruncată o pălărie cu pană, de vânător. Între geamul ferestrei și perdele, o muscă începe să bâzâie în reprize scurte. În nișa de la bucătărie zumzăie frigiderul. Afară e deja întuneric. Brațele încep să mă doară. Mai tare

decât să fiu mușcat, mi-e frică de injecția antirabică. Fiindcă pe-aia ți-o fac direct în burtă. Mult timp nu mai suport să stau așa... În clipa în care-ndrăznesc să-mi șterg lacrimile, ceva rece mă atinge pe gambă. Ceva foarte aspru. Sunt împins până la o canapea, o canapea veche din piele. Mă așez cât pot eu de încet. Câinele cel negru răspunde cu un căscat și se întinde peste prag, cu capul culcat pe labele din față. Și eu simt nevoia să casc, ca și când asta ar fi limba în care ne înțelegem.

Cu vârfurile picioarelor îmi scot curelele de la călcâie ale sandalelor și, cu genunchii-ndoți, încerc să-mi găsesc o poziție confortabilă. Există chiar și o pătură. Nici nu m-am întins bine, că simt cât de tare mă taie nevoia. Imediat se ridică și câinele. Mă așez înapoi, mă trag spre dulapul din perete și-mi iau una dintre cele două căni de bere maro cu capac. Înăuntru, în cană, fac ceea ce Dagmar Freudental și-a numit „treaba mică” și, cu multă atenție, o așez la loc în dulap. Pe cealaltă mi-o iau pe post de oală de noapte. Pătura e aspră și zgârie. N-am voie să mă mișc. Ploaia a stat. Tot mereu mi se pare că aud pași. Tot mereu trag cu ochiul încolo, spre ușă, încercând să străpung întunericul. Chiar dacă-mi tot spun că nu e decât vântul care scutură stropii de ploaie din molizi sau vreo crenguță care cade, sunt recunoscător că există animalul ăla negru acolo pe prag. Când mă întorc pe partea stângă, simt că ceva mă apasă pe inimă. Este pixul chelnerului pe care am uitat să-l înapoiez.

Sunt convins că am petrecut întreaga noapte treaz, urmărind frigiderul care pornește și se oprește imperturbabil. Dar dintr-odată e ziuă și e lumină, ușa e-nchisă, câinele a dispărut. Pe masă se află un pahar cu lapte. Alături găsesc două chifle, pixul meu și un bilețel. „Bună dimineața, băiete”, descifrez eu încet. „Totul e-n regulă. Când pleci, închide ușa, te rog.”

„Să face întogmai, salutare, Peter”, scriu eu dedesubt și-mi bag pixul la loc în buzunarul de la piept. Cele două căni de bere se află-n chiuveță cu capacele ridicate.

Cu paharul cu lapte-ntr-o mână și chifla în cealaltă pășesc afară în soarele de iulie, îmi ridic ochii clipind printre molizi în sus spre soare și, timp de o secundă, mi se pare că ceea ce aud e deja foșnetul mării. După ce am băut laptele și am mâncat chiflele încep să inspectez bungalow-ul. În partea din spate are două dormitoare. Între cele două uși stau, aranjați după mărime, papuci, albaștri, roșii, verzi. Dintr-o pereche de coarne fixate lângă nișa de gătit atârnă un toc maro de piele.

Binoclul este atât de greu, că acela care vrea să-l poarte la gât trebuie să fie aproape un uriaș. Încerc să mă uit prin el, îl reglez pe aproape și văd un toc de pistol. Pistolul miroase a ulei și a metal. Așa ceva cunosc doar de la televizor. Nesigur, ca și când, făcând asta, aş readuce la viață o epocă a războiului și a fascismului, și totodată cu multă grijă, ca și când ceva ar putea să prindă viața și să-mi facă rău, îl scot până la urmă din toc. Și arma asta este făcută tot pentru un uriaș.

Cu pălăria de vânător pe cap și cu pistolul în mână dreaptă, mă postez în fața oglinzii. Încet, încep să mă obișnuiesc cu greutatea lui. Încerc să-l fac să mi se răsucească în jurul degetului mijlociu ca un Colt. O dată îmi reușește, la a doua-ncercare-mi alunecă și cade pe podea. Când îl răsucesc a treia oară, toate se-ntâmplă în același timp: În spatele meu zăresc un bărbat și o femeie, ceva pocnește îngrozitor, sar cioburi, țândări, se aud țipete, agitație, lătrături, nu se mai termină niciodată. Pe urmă nu mai văd pe nimeni și nimic. Încheietura de la mâna dreaptă mă doare. Pistolul zace la picioarele mele.

„Mă predau!”, strig eu când aud afară voci furioase, și încep să plâng încă înainte să zăresc pe cineva.

În care Peter mănâncă pe săturate. Ceea ce nu-l face să uite să-și prezinte viziunea lui asupra lumii. Ce băiat neobișnuit!

Ceva mai târziu, nu trecuse nici o oră, iată-mă spălat și pieptănat, prezidând, pe terasa bungalow-ului, o masă de mic dejun bogat asortată. În dreapta mea șade domnul Grohmann, în stânga mea doamna Grohmann, câinele cel negru, care răspunde la numele de Wanka, stă întins pe preșul de la intrare și privește trist în direcția noastră.

– Mai întâi mănâncă până te saturi, spune doamna Grohmann deja pentru a doua oară.

– Da, spun eu plin de recunoștință.

Domnului Grohmann o cicatrice care-i traversează jumătatea stângă a obrazului până jos spre bărbie îi conferă un aer de aventurier, ca și când înainte ar fi fost pirat sau bandit, dar în orice caz unul cu maniere. Până și o felie de pâine neagră – doamna Grohmann și cu mine mâncăm sandviciuri –, el o abordează cu cuțitul și furculița.

Doamna Grohmann nu este numai tânără, ea e și băiețoasă. Aerul ăsta i se trage de la părul ei blond tuns scurt și de la energia cu care vorbește și gesticulează.

I-am povestit cuplului Grohmann, conform adevărului, că trăiesc în Căminul de copii Käthe Kollwitz, dar am am plecat de acolo fără să cer voie, pentru a-l aduce înapoi pe Paul Löschau, vechiul nostru director de la cămin, care acum conduce o tabără de vacanță pentru copii pe insula Rügen – la Gradow pe Elba.

– Dar de ce vrei tu ca el să renunțe la munca lui cea nouă?, întreabă doamna Grohmann.

– Pentru că noul director nu este o personalitate socialistă, ci un om care nu se gândește decât la propria lui persoană.

– A, da?

– Și-n afară de asta dă frâu liber în permanență instinctului său sexual.

– Vai!, spune doamna Grohmann.

Domnul Grohmann continuă să se uite politicoș în jos la pâinea lui și să mestece.

– În ce mod dă frâu liber instinctului său sexual?

– Ei, în ce mod, spun eu. Se încuie înăuntru cu toate femeile pe care poate să le posed.

Acum, și doamna Grohmann își ține privirea plecată.

– Se ține după educatoare, după bucătărese, după ajutoarele de bucătărese. Nimeni nu este în siguranță în prezența lui, nici măcar femeile de serviciu. Secretara lui Paul Löschau și-a dat deja demisia.

– Vai, spune din nou doamna Grohmann, dar asta nu-i deloc frumos.

– Omul ăsta nu-i un model, dar deloc, spun eu. Și este și nedrept.

– Dar directorul dinainte...

– Toți îl iubesc pe Paul Löschau.

– Și de ce a plecat?

– Mai întâi s-a-mbolnăvit. Pe urmă l-au trimis la cură, la Marea Baltică. Și pe urmă au zis că să rămână acolo, din cauza plămânilor. Nici măcar n-a avut voie să-și ia rămas-bun de la noi.

– Păi atunci n-are cum să se-ntoarcă! Atunci e clar că trebuie să rămână acolo! Atunci nu are-ncotro!

– Fără el o să degenerăm complet, zic eu.

– Degenerați complet? Se amestecă și domnul Grohmann.